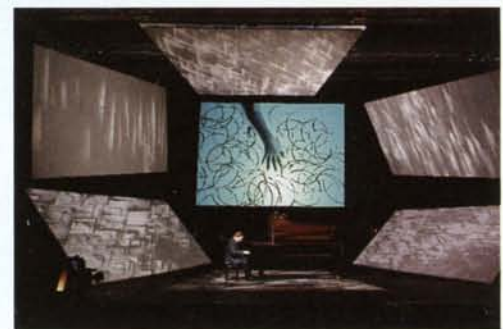

Pictures Reframed

Av Mona Levin · Foto med tillatelse av EMI Classics og Perry Rubenstein Gallery, New York/Siv-Anne Skogen, NRK/ Tore Zakariassen

PÅ ET PODIUM I EN NEDLAGT FABRIKKHALL FREMFØRTE LEIF OVE ANDSNES MUSORGSKIJS *BILDER PÅ EN UTSTILLING* VED RISØR KAMMERMUSIKKFEST I SOMMER. TIL FORSKJELL FRA ANDRE KONSERTER MED SAMME PROGRAM, VAR PIANISTEN HER OMGITT AV FEM SVÆRE SKJERMER SOM VISTE AKKOMPAGNERENDE KONSEPTKUNST, NEMLIG VIDEOINSTALLASJONER AV DEN SØRAFRIKANSKE KUNSTNEREN ROBIN ROHDE. BILDENE HAR ALTSÅ FÅTT NY INNRAMMING, OG NÅ SKAL DE UT PÅ EN INTERNASJONAL UTSTILLINGSTURNÉ.

Leif Ove Andsnes på podiet i Risør, innrammet av fem store skjermer som viser Robin Rohdes visuelle konsept av Musorgskijs musikk

Musikkvideoprojektet *Pictures Reframed* er bestilt spesielt til 50-årsfeiringen av Lincoln Center i New York, der det får verdenspremiere i Alice Tully Hall 13. november, og deretter skal turnere i flere verdensdeler. Ved "snikpremierer" i lille Risør, var fabrikkhallen fylt til randen av verdenspresse og andre spente publikummere. Etterpå gikk diskusjonen høyt i den varme sommernatten. Var det noen sammenheng mellom musikk og bilder? Ga de grafiske illustrasjonene/tolkningene noe til musikken, eller trakk de oppmerksomhet bort fra den? Eller omvendt? Er det helligbrøde å vise et flygel som drukner i bølgene, eller sier det noe om den klassiske kulturens skjebne i en moderne tid?

Selv har Leif Ove Andsnes dette å si om *Pictures Reframed*:

- Modest Musorgskijs berømte suite *Bilder fra en utstilling* fra 1874 er et av de mest krevende klaververk over-

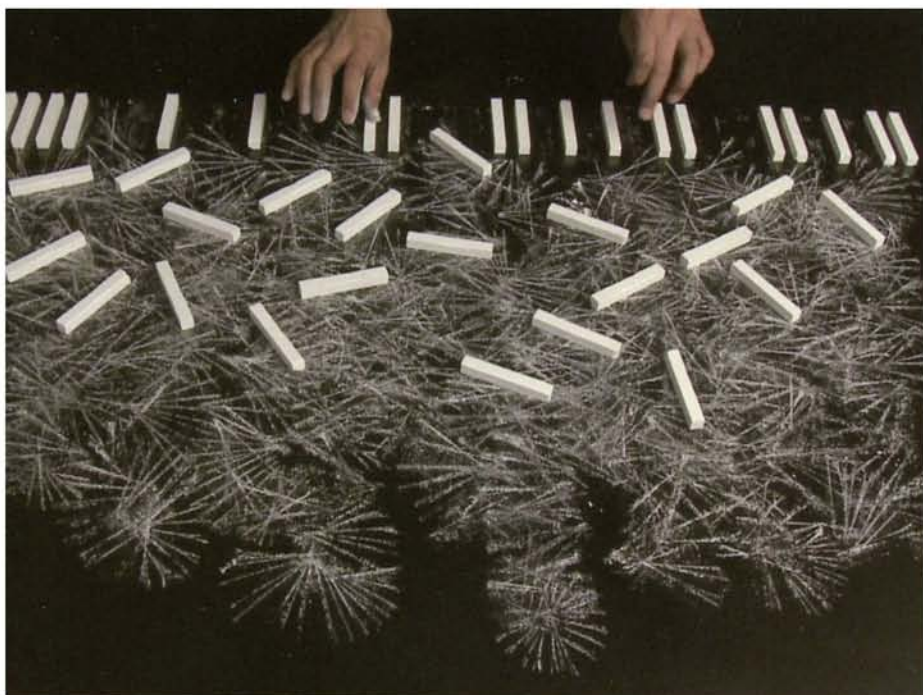
hodet. Det har vist seg så eksperimentelt at hundrevis av kunstnere gjennom årene har benyttet verket som utgangspunkt for nye tolkninger. Robin Rohde og jeg slo oss sammen og la ut på eventyr; en ny tilnærming....Det ble en forbløffende oppdagelsesreise, ikke uten risiko, men forhåpentlig en det er verd å risikere noe for.

Pictures Reframed er Andsnes' egen idé. Bakgrunnen er å få den klassiske musikken frem igjen i forgrunnen, gjøre den mer samtidig, skape ny interesse for en udødelig arv som i øyeblikket sliter med pustebesvær på sidelinjen. Han har tenkt i årevis på hvordan han selv kan bidra – ikke bare ved å bestille nye verk, men ved å skape et nytt "akkompagnement", sende frisk luft inn i gamle lunger. Lincoln Center tente på ideen: Musorgskij har skrevet visuell musikk. Ved å snu på det, og la musikken være utgangspunkt for visuell kunst,

kan det samlede resultat komme til å interessere mange som ellers ikke går på konsert eller utstilling. Leif Ove Andsnes' navn er dessuten en publikumsmagnet overalt.

INSPIRASJON

Musorgskijs *Bilder* var i sin tid inspirert av billedkunst. Maleren Viktor Hartmann og komponisten Modest Musorgskij var venner, de skal ha møttes i felles interesse for russisk kunst i 1870, visstnok presentert for hverandre av kritikeren Vladimir Stasov. Da Hartmann plutselig døde av blodpropp, bare 39 år gammel i 1873, organiserte Stasov året etter en minneutstilling i Kunstakademiet i St. Petersburg, med over 400 av kunstnerens verk. Musorgskij lånte ut egne bilder til utstillingen, og brukte personlig mye tid i galleriet. Så kastet han seg over sin kompositoriske vandring gjennom ti av Hartmanns

"Markedet i Limoges": Fristilte tangenter – i form av krittstykker

Robin Rohde

Det visuelle akkompagnement til "Kyllingenes ballett i eggeskallet"

bilder – for det meste tegninger og akvareller fra kunstnerens utenlandsreiser – og skrev *Bilder fra en utstilling* på seks glødende uker. Mellom hvert av bildene høres det kjente promenademaet. Arbeidstittelen var *Hartmann*.

Andsnes tumlet med sine tanker i flere år før han i en katalog med mange kunstnere i Paris fant noen videofilmer som virkelig interesserte: en for ham

helt ukjent konseptkunstner fra Sør-Afrika, bosatt i Berlin, Robin Rohde. De to møttes i 2007, og det viste seg at Rohde var like ukjent med Andsnes' navn som med klassisk musikk overheadet. Men han hadde arbeidet mye med annen musikk, blant annet med graffitikunstner sammen med et jazzensemble i New York, og tente på temaet. Til å begynne med var de begge liv-

redde for å si noe til hverandre, men etter hvert som de ble kjent og begynte å kaste baller, vokste *Reframed* frem. I to av "bildene" dekonstrueres klaveret: I "Markedsplassen i Limoges" ligger krittstykker utover som fristilte pianotangenter som springer unna når pianistens fingre treffer dem, i "Den store porten i Kiev" myrdes hele flygelet ved drukning. Først reagerte Leif Ove Andsnes noe nølende, men etter hvert kom han til at nettopp dette bildet uttrykker et pianistisk offer.

- Jeg viser at jeg ofrer noe stort for dette prosjektet, sier han.

PROSJEKTGAVE

Bak denne kunstneriske nyskapingen står gode fødselshjelpere i form av Lincoln Center som bestiller og StatoilHydro som bestillingssponsor, Andsnes' management IMG tar seg av turné og prosjekt, NRK er TV-partner og plateselskapet EMI Classics står for høstens utgivelser. Andsnes har eksklusiv kontrakt med EMI, som utgir en spesiell innbundet luksusutgave med både CD og DVD av *Pictures Reframed*, en coffee table-utstillingskatalog med et stort utvalg Rohde-stills. Det slippes dessuten en standard CD der det også er rom for andre klaververk av Musorgskij, samt Schumanns *Kinderszenen*.

*Leif Ove Andsnes og Robin Rohde møttes i 2007. Gjensidig inspirasjon har ført til *Pictures Reframed*.*

NRK var tilstede i Risør og filmet snikpremieren på *Pictures Reframed*. De har også produsert en dokumentarfilm som skildrer prosjektet fra tanke til sluttresultat, og som skal transmitteres til hele verden. I Norge sendes den i løpet av høsten. Selve turnéen går i november og desember fra New York til Calgary, North Carolina, Washington og Houston før den kommer til Europa: Brussels, Moskva, Stockholm, Hamburg, München, London, Napoli, Berlin, Paris og København. Stavanger blir første norske konsertsted, 17. desember, med Oslo neste dag, og så går veien til Köln. På nyåret står Kina og Midt-Østen for tur.

MORGENDAGENS HELTER

Da Leif Ove Andsnes var tyve år gammel, i 1990, var han den første kunstneren som fikk StatoilHydros talentstipend. Det var en karriererakett og han fikk raskt internasjonal oppmerksomhet.

Nå, tyve år senere, fortsetter samarbeidet, og den norske stjernepianisten er utnevnt til offisiell ambassadør for bedriftens nye talentutviklingsprogram: "Morgendagens helter". Han deler tittelen med Ole Gunnar Solskjær: det trengs god talentutvikling på fotballsiden også!

Blant unge musikere er "top talents" som Tine Ting Helseth, Silvia Moi og Eldbjørg Hemsing gitt en økonomisk base på 250.000 kroner hver i fire år for å komme seg videre – midler som går til studier, CD-innspillinger, turnévirksomhet og lignende. Hvert år fremover skal nye toptalenter utnevnes, men programmet går også i bredden.

- I bønn ligger vårt engasjement innen utdanning. Her er vi ingeniører alle sammen – vi arbeider med fysikk, kjemi, geologi – mye som ikke er synlig ellers. Samfunnsengasjement kan vi vise ved å synliggjøre oss når vi *ikke* er ingeniører – når vi for eksempel

vil bidra til å åpne et stort publikums opplevelse av vitenskap, kunst og sport, sier Kjetil Undhjem, markedsdirektør i Statoil til Klassisk.

I aldersgruppen 6-15 år er det i Norge 250.000 som spiller fotball og 150.000 som ønsker å gå på kulturskole. Gjennom talentutviklingsprogrammer som Statoils, kan barn få oppfylt noen av drømmene sine.

- Et eksempel: Tine Ting Helseth brenner som kjent for korpsmusikken. I forbindelse med 17. mai i år, fikk hun dele ut nye instrumenter til enkelte korps. For å få frem morgendagens helter, må noen av dagens helter være rollemodeller, og Tine er avgjort en av dem. Leif Ove Andsnes har vært det hele tiden, og ved å støtte hans musikk- og videoprojekt, bringer vi noe nytt ut til hele verden. Det ville være ubeskjedent ikke å innrømme at vi er stolte av det, sier Kjetil Undhjem. ●